

OSJEČKO BARANJSKA ŽUPANIJA
OPĆINA DONJA MOTIČINA
OPĆINSKO VIJEĆE

Na temelju članka 28. stavak 1. Zakona o zaštiti i spašavanju ("Narodne novine", broj 174/04., 79/07., 38/09. i 127/10.) i članka 32. Statuta Općine Donja Motičina ("Službeni glasnik Općine Donja Motičina", broj 2/14.), Općinsko vijeće Općine Donja Motičina na 14. sjednici od 07. prosinca 2015. godine, d o n i j e l o j e

**MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA U NEPOVOLJNIM VREMENSKIM
UVJETIMA NA PODRUČJU OPĆINE DONJA MOTIČINA ZA 2015.- 2016.
GODINU**

1. UVOD

Sustav zaštite i spašavanja je oblik pripremanja i sudjelovanja sudionika zaštite i spašavanja u reagiranju na katastrofe i velike nesreće, te ustrojavanja, pripremanja i sudjelovanja operativnih snaga zaštite i spašavanja u prevenciji, reagiranju na katastrofe i otklanjanju mogućih uzroka i posljedica katastrofa i velikih nesreća.

Općina Donja Motičina u okviru svojih prava i obveza utvrđenih Ustavom i zakonom, uređuje, planira, organizira, financira i provodi zaštitu i spašavanje.

Člankom 28. Zakona o zaštiti i spašavanju ("Narodne novine" broj 174/04., 79/07., 38/09. i 127/10.) definirano je da predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave najmanje jednom godišnje, ili pri donošenju proračuna, razmatraju i analiziraju stanje sustava zaštite i spašavanja, donose smjernice za organizaciju i razvoj istog na svom području, utvrđuju izvore i način financiranja, te obavljaju i druge poslove zaštite i spašavanja utvrđene zakonom.

2. UGROZE

Bitne ugroze kojima je podložno područje Općine Donja Motičina su prirodne katastrofe:

1. Poplave,
2. Požari otvorenog tipa,
3. Potresi,
4. Suše,
5. Olujno i orkansko nevrijeme,
6. Pijavice,
7. Klizišta,
8. Snježne oborine,
9. Poledice,
10. Tuče

**3. MOGUĆE VRSTE I INTENZITET DJELOVANJA
PRIRODNIH I CIVILIZACIJSKIH KATASTROFA**

a) Poplave (moguće opasnosti i prijetnje)

Kroz teritorij Općine Donja Motičina protječe vodotok Bukvik te drugi brdski potoci koji su dio sliva rijeke Vučica i s obzirom na Državni plan obrane od poplava spada u sektor IV, slivnog područja "KARAŠICA- VUČICA", Donja Miholjac.

Glavna karakteristika vodnog režima ovog područja je pojava ugroženosti nizinskih dijelova sliva unutarnjim i vanjskim (brdskim) poplavnim vodama već navedenih vodotoka i brdskih potoka.

Hrvatske vode, VGI Donji Miholjac, kao pravna osoba za upravljanje vodama su temeljni nositelj i organizator provođenja preventivnih mjera, pripremnih radnji i mjera obrane od poplava. Sve ove mjere razrađene su u Planu obrane od poplava Županije Osječko-baranjske.

Na osnovu iskustvenih podataka za proteklih 10 godina, na području Općine Donja Motičina bile su 2 poplave od velike količine oborina te je u obrani od poplava i spašavanju ljudi i materijalnih dobara prosječno bilo angažirano 30 osoba. Ukupno procijenjena šteta iznosila je: 2.202.793,00kn

Prema statističkim pokazateljima i iskustvima najkritičniji mjeseci u godini za poplavu su rujna i listopad te veljača i ožujak zbog jakih kiša i topljenja snijega. Za ljudske i materijalne štete opasnosti i prijetnje od poplave postoje u manjoj mjeri i iste se mogu otkloniti vlastitim sredstvima.

b) Požari otvorenog prostora (moguće opasnosti i prijetnje)

Na području Općine Donja Motičina javljaju se brojne mogućnosti za požare na poljskim površinama u predžetveno i žetveno vrijeme kao i na šumskim površinama sa mogućnošću većih šteta.

Na osnovu iskustvenih podataka za proteklih 6 godina, na području Općine Donja Motičina bilo je 9 požara na godinu na otvorenom prostoru s materijalnom štetom u iznosu od 11.000,00 kuna.

Iako je mogućnost i opasnost izbijanja požara otvorenog prostora, na području Općine Donja Motičina, s obzirom na šumske površine, te površine pod žitaricama, velika, u proteklih 6 godina izbio je 50 požara ili 8 požara godišnje, s prosječnom materijalnom štetom oko 10.000,00 kuna godišnje.

Od ukupnog broja požara, najveći broj nastane na strništima, na građevinskim objektima bila su 3 požara i to na stambenim objektima čija materijalna šteta se procijenjuje na cca 30.000,00 kuna, dok na gospodarskim objektima bila su 2 požara, a na prometnim sredstvima izbio je 1 požar uz materijalnu štetu od oko 2.000,00 kuna.

Na lokaliziranju i gašenju požara otvorenog prostora bilo je angažirano je cca 236 ljudi.

Općina Donja Motičina raspolaže ljudskim i materijalno - tehničkim resursima potrebnim za otklanjanje opasnosti od požara otvorenog prostora i smanjenje stradanja stanovništva i materijalnih dobara.

Na području Općine Donja Motičina djeluje DVD – Donja Motičina koje broji ukupno oko 60 aktivnih članova, od kojih 25 imaju položen stručni ispit, a imaju slijedeću opremu: 1 navalno vozilo i kombi za prijevoz i 2 prijenosne pumpe.

Za očekivati je, na osnovu iskustvenih podataka za protekli period, da će se trend izbijanja požara otvorenog prostora nastaviti istom učestalošću, a snage kojima raspolažemo mogu otkloniti požare otvorenog tipa.

Do sada nije bilo angažiranja gasitelja iz susjednih općina, kao ni iz drugih dijelova RH.

c) Potres (moguće opasnosti i prijetnje)

Potresi nisu učestali na ovom području pa tako i u Općini Donja Motičina. Prema iskustvenim pokazateljima potres na ovom području je bio 1964. godine s intenzitetom VI stupnjeva i epicentrom u Novoj Gradiški te nije izazvao značajnije posljedice za stanovništvo i materijalna dobra. Područje Općine Donja Motičina ulazi u zonu s intenzitetom potresa od VIII° stupnja MKC skale. Pri 5 MKC potres osjeti većina ljudi, a povećavanjem se javlja opći strah i panika. Moguća su oštećenja na pojedinim zgradama, a kod većeg stupnja i razorna oštećenja zgrada. U prirodi su mogući poremećaji izdašnosti vode, stvaranja pukotina do odrona u udubljenjima i nasipima cesta. Moguće je stvaranje bazena vode i poremećaja u izvorima

vode.

U slučaju potresa na području Općine Donja Motičina, a što je malo vjerojatno, naročito bi bile ugrožene urbane sredine - sva naselja Općine Donja Motičina. Zahvaljujući Zakonu o gradnji u Republici Hrvatskoj i njegovoj primjeni kod gradnje, predviđena su minimalna oštećenja građevinskih objekata a time i posljedica od potresa.

d) Suša (moguće opasnosti i prijetnje)

Suša je nanosila je u prošlosti (a i sada nanosi)

neprocjenjive štete. U uvjetima dužeg nedostatka oborina, visoke temperature i niske vlage zraka ubrzava se isparavanje vode iz zemljišta i biljaka, što vodi postupnom isušivanju zemljišta, najprije površinskih slojeva, a kasnije i dubljih gdje se nalazi korijenje biljaka.

Kako za pojavu i intenzitet suše, osim narušavanja sustava prevladavajućih zračnih strujanja velikih razmjera (opće cirkulacije atmosfere), veliki značaj imaju lokalni čimbenici (oborinski režim, intenzitet isparavanja zemljišta, osobine i stanje zemljišta i biljnog pokrivača, razina podzemnih voda), to su moguće opasnosti i prijetnje razlikuju od područja do područja.

Suša je elementarna nepogoda koja najčešće pogađa teritorij Općine Donja Motičina od svih prirodnih katastrofa.

Prema statističkim i iskustvenim pokazateljima na ovom području u posljednjih deset godina suše su registrirane 4 puta. Kritični mjeseci za pojavu suša su srpanj i kolovoz, što potvrđuju iskustveni podaci u proteklom desetljeću. Broj sušnih dana varira i isti uvjetuje duljinu sušnog perioda, a njihovo prosječno trajanje je oko 30 dana.

Iako je bilo znatno više sušnih perioda, različitih vremenskih trajanja, proglašene su 5 elementarne nepogode radi suše.

Prema iskustvenim podacima, za proteklih deset godina, na području Općine Donja Motičina zabilježene je 5 suša, uz prosječnu materijalnu štetu od 1.400.000,00 kuna godišnje. Osim štete na poljoprivrednim usjevima, u zadnje vrijeme prisutno je i "presušivanje bunara." Velikih nestašica pitke vode nije bilo, a manje smo uspjeli riješiti opskrbom pitke vode cisternom DVD-a Donja Motičina.

e) Oluja i orkansko nevrijeme (moguće opasnosti i prijetnje)

Nevrijeme, kao kompleksna vremenska pojava, manifestira se jakim oborinama (često u obliku pljuskova), olujnim ili orkanskim vjetrovom, a nerijetko i tučom. Za nevrijeme je karakteristična njegova prostorna i vremenska ograničenost (po pravilu zahvaća mala područja i kratko traje), te velika intenzivnost.

Kako je olujni vjetar onaj koji, prema Beauforovoj ljestvici za ocjenu jačina vjetra, ima 8 stupnjeva (bofora) ili brzinu od 17,2 do 20,7 m/s, odnosno 62 do 74 km/h, a orkanski vjetar, prema istoj ljestvici, ima oznaku 12 (stupnjeva-bofora) ili brzinu od 32,7 do 36,9 m/s, odnosno 118 do 133 km/h, to narečeni vjetrovi **nisu karakteristični i očekivani** za područje Općine Donja Motičina.

Vjetar olujne i orkanske jačine nije karakterističan za područje Općine Donja Motičina, a moguće pojavljivanje u našim krajevima, samo u kratkim i prilično nepravilnim vremenskim intervalima (što mu je glavna karakteristika), nanijelo bi velike štete svojim rušilačkim djelovanjem:

- u građevinarstvu (rušiti krovove i slabije građevine, onemogućiti radove pomoću dizalica)
- u elektroprivredi i HPT prometu (kidati električne i telefonske vodove, rušiti njihove nosače)
- u poljoprivredi i šumarstvu (uzrokovati polijeganje žitarica, osipanje zrna iz klasa, prijelom stabljike, kidanje cvijetova, otresanje plodova, lom grana i cijelih stabala voćaka i različitog šumskog drveća)

- u prometu.

Sukladno statističkim pokazateljima, unazad 10 godina na području Općine

Donja Motičina nije bilo orkanskih i olujnih nevremena, a najkritičniji mjeseci su svibanj i lipanj.

f) Pijavica (moguće opasnosti i prijetnje)

U vrlo nestabilnoj atmosferi, nerijetko u izravnoj ili posrednoj vezi s prodorima hladnog zraka i pri još nekim dodatnim lokalnim uvjetima, moguća je pojava pijavica, atmosferskih vrtloga neobične snage koje se u obliku lijevka pružaju između oblaka i tla. Pijavica brzo nastaje i brzo iščezava i praktično opustoši područje preko kojeg prođe. Najveća žestina razaranja uočava se najčešće u području duljine 2-3 km i širine do 100 metara. Inače, razorna moć pijavice potječe od velike razlike u tlaku unutar njezinog lijevka i izvan njega i goleme snage vjetera na periferiji lijevka. Prilikom prijelaza pijavice preko nekog područja većina pokretnih predmeta, iščupano drveće, životinje, pa i ljudi, budu usisani i kroz lijevak dignuti na veću visinu, a zatim odbačeni nekoliko desetaka, stotina metara (pa čak i kilometara) daleko.

Međutim, pijavice, čiji mehanizam vrtloga još nije do kraja rasvijetljen, iako se zna da u središnjem dijelu vrtloga vlada nizak tlak (150-250 milibara niži nego u okolici), a jak vjetar na ivici lijevka (od 300-500 km/h), **nisu karakteristične** za područje Općine Donja Motičina te stoga ni očekivane.

g) Klizište (moguće opasnosti i prijetnje)

Klizanje zemljišta je jedan od najčešćih suvremenih geoloških procesa koji može nastati prirodnim putem (riječnom erozijom, abrazionim i tektonskim procesima, djelovanjem podzemnih i površinskih voda) ili djelatnošću čovjeka (miniranja, vibracije strojeva, različiti vidovi gradnje koji mogu bitno promijeniti stabilnost kosina). Nagib kosina u kojima se stvaraju klizišta, može biti vrlo blag (manji od 5 stupnjeva) ili vrlo strm (do 45 stupnjeva), ali su klizišta najčešća na kosinama s nagibom od 10 do 30 stupnjeva.

Kako se klizišta prepoznaju prema deformacijama terena (pukotine u tlu), deformacijama na objektima (pukotine i rušenja objekata) te deformacijama na vegetaciji ("pijane šume" sa stablima nagnutima niz kosinu ili na suprotnu stranu), to možemo konstatirati da narečenih deformacija, tj. klizišta nema na području Općine Donja Motičina, **niti su ista očekivana.**

U cilju sprečavanja eventualnih štetnih posljedica koje bi mogle nastati pojavom klizišta, izvršena je kategorizacija terena na području Općine Donja Motičina prema stupnju stabilnosti i rajoniziranje terena prema pogodnosti za gradnju.

h) Snježne oborine (moguće opasnosti i prijetnje)

Iznimno visok snježni pokrivač u normalnim okolnostima izravna je posljedica intenzivnih i dugotrajnih snježnih oborina.

Oborine u obliku snijega javljaju se prosječno 26 dana u godini, ali se ne zadržavaju dugo i česta su odstupanja od tog prosjeka.

Iako su snježne oborine u našim krajevima redovita pojava u hladnijem dijelu godine, one u najvećem broju slučajeva **ne pričinjavaju veće teškoće** zbog male visine snježnog pokrivača i njegovog kratkog zadržavanja na tlu.

S obzirom na utjecaj na cestovni promet, u meteorologiji je usvojeno da se padanje snijega od 10 cm ili više u tijeku 24 sata, smatra elementarnom nepogodom za koju su vezane mnoge nevolje kao što su opskrba naselja različitim potrepštinama, pružanje zdravstvene pomoći, gubici trgovinskih radnih organizacija i dr.

Osim toga, obilne snježne oborine mogu prouzročiti velike štete na krovnim konstrukcijama različitih građevina, u elektroprivredi i poštansko - telegrafskom prometu, te šumskom gospodarstvu.

Prema dosadašnjim iskustvima nije bilo slučajeva da su snježne oborine izazvale posebne poremećaje u svakodnevnom životu i radu stanovništva. Najkritičniji mjeseci u godini su prosinac i siječanj.

U cilju sprečavanja štetnih posljedica, koje mogu prouzročiti obilne snježne oborine, iako one (prema iskustvenim podacima za proteklo desetljeće) nisu karakteristične za područje Općine Donja Motičina, provode se preventivne mjere zaštite na građevinskim objektima pravilnim projektiranjem njihovih krovnih konstrukcija te organizacijom nadležnih službi za zimsko održavanje cesta (državne, županijske, lokalne).

Isto tako, kontinuiranim praćenjem vremenskih prognoza kojima se najavljuju velike snježne oborine te izradom sinoptičkih karata, moguće su pravovremene pripreme za prevladavanje eventualnih snježnih nepogoda.

i) Poledica (moguće opasnosti i prijetnje)

Poledica, kao glatka i prozirna ledena prevlaka na predmetima ili na tlu, nastaje smrzavanjem kapljica rosulje ili kišnih kapi, također **nije očekivana** pojava (dužeg vremenskog trajanja) na području Općine Donja Motičina.

Za razliku od atmosferske poledice, koja nastaje dodiranjem "hladnih" i "toplih" kapljica, sekundarna poledica nastaje potpunim ili djelomičnim smrzavanjem postojeće vode, bljuzgavice ili glatkog snijega na tlu, a ovisi dijelom o meteorološkim prilikama, a dijelom o stanju na cestama (vlažnost, pokrivenost snijegom).

Sekundarna poledica je prije moguća na području Općine Donja Motičina (ali bez karakteristike elementarne nepogode) i ona najveće kratkotrajne probleme može pričiniti prometu te poljoprivredi, voćarstvu, šumarstvu i elektroprivredi.

Najugroženiji putni i prometni pravci su Seona- Gornja Motičina. Sukladno statističkim pokazateljima i iskustvu najkritičniji mjeseci su prosinac, siječanj i veljača.

Mjere zaštite u slučaju neposredne opasnosti sastoje se od akcija posipanja prometnica odgovarajućim kemijskim sredstvima, solju, pijeskom (sipinom) i dr., čemu se pridaje pozornost kod nadležnih komunalnih i zimskih službi Hrvatskih Cesta, Županijskih cesta, te Općine Donja Motičina koja vrši čišćenje lokalnih cesta od snijega.

j) Tuča (moguće opasnosti i prijetnje)

Tuča, u usporedbi s drugim atmosferskim pojavama, je vrlo rijetka na području Općine Donja Motičina, iako je, uz sušu, najvjerojatnija.

Glavna karakteristika tuče je nepravilnost u pojavljivanju tako da može proći i nekoliko godina da je na jednom mjestu nema, a zatim je jedne godine bude na pretek. U 60% slučajeva tuča u našim krajevima pada poslije podne (između 14 i 18 sati) u trajanju od jedne do pet minuta, a u izuzetnim slučajevima i do pola sata.

Najkritičniji mjeseci za pojavu tuče su travanj, svibanj i lipanj jer se tada stječu najpovoljniji uvjeti za nastanak tuče (miješanje toplog i hladnog zraka).

Bez obzira što područje na kojem pada tuča najčešće ima oblik vrpce, pruge nejednake širine 1-2 km i duljine 15-22 km, ona je moguća na čitavom području Općine Donja Motičina.

Tuča prouzroči najveće štete na poljoprivrednim kulturama nanoseći biljkama mehanička oštećenja lisne površine i reproduksijskih organa (što izravno utječe na smanjenje ili izostajanje prinosa), te voćarstvu, vinogradarstvu, šumarstvu, kao i građevinskim, prometnim i drugim objektima.

Prema statističkim pokazateljima u proteklih 10 godina bila je 1 pojava tuče, a stradalo je područje Donje Motičine i Seoine u najkritičnijim mjesecima svibnju i lipnju.

Štete od tuče, čija visina ovisi o intenzitetu, trajanju i veličini zrna tuče, mogu se znatno smanjiti, a u nekim slučajevima i posve otkloniti, dobro definiranim, organiziranim

i provođenim sustavom protugradne obrane.

Na području Općine Donja Motičina nalazi se 1 stanica za obranu od tuče (Seona), a po potrebi se može tražiti pomoć od Osječko – baranjske županije, a općina plaća i sistem protugradne obrane od tuče avionskim generatorima Osječko-baranjske županije.

4. PLANSKI I PROVEDBENI DOKUMENTI

Kako bi u cijelosti bila pripravna za zaštitu i spašavanje u reagiranju na katastrofe, velike nesreće i nepogode Općina Donja Motičina donijela je slijedeće planske i provedbene dokumente:

- Procjenu ugroženosti civilnog stanovništva i materijalnih dobara od mogućeg nastanka prirodnih i civilizacijskih katastrofa,
- Procjenu ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija,
- Plan zaštite od požara i tehnoloških eksplozija,
- Program aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za područje Općine Donja Motičina,
- Plan gospodarenja otpadom,
- Prostorni plan uređenja Općine Donja Motičina,
- Program mjera za unapređenje stanja u prostoru,
- Smjernice za organizaciju i razvoj sustava zaštite i spašavanja,
- Odluku o osnivanju i imenovanju Stožera zaštite i spašavanja na području Općine Donja Motičina,
- Odluku o određivanju operativnih snaga zaštite i spašavanja i pravnih osoba od interesa za zaštitu i spašavanje Općine Donja Motičina,
- Odluku o osnivanju postrojbe civilne zaštite opće namjene Općine Donja Motičina,
- Odluka o zimskom čišćenju nerazvrstanih cesta.

- Plan zaštite i spašavanja.

Tijekom 2015. godine Stožer zaštite i spašavanja Općine Donja Motičina nije održao niti jednu sjednicu niti je donio neke planske dokumente.

5. MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA U PROSTORNOM PLANIRANJU

Da bi se posljedice ugrožavanja ljudi, materijalnih dobara i okoliša smanjile na najmanju moguću mjeru, potrebno je uspostaviti optimalan odgovor na ugrožavanja sa stanovništva prostornog planiranja, uređenja, organizacije, razvoja i izgradnje prostora te je neophodno i mjere zaštite i spašavanja postaviti integralno, u svim vrstama učešća u prostornom planiranju.

Općina Donja Motičina osigurala je uvjete za sklanjanje ljudi, materijalnih, kulturnih i drugih dobara. S ciljem stvaranja uvjeta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara u slučaju prirodnih i civilizacijskih katastrofa poduzete su aktivnosti i u Proračunu Općine Donja Motičina su osigurana financijska sredstva u tu svrhu.

U slučajevima elementarnih nepogoda koje su zadesile područje Općine Donja Motičina u zadnjih 10 godina, Općina Donja Motičina pokazala je spremnost u provođenju mjera, sklanjanja stanovništva te zaštite i spašavanja u prostornom planiranju.

6. FINANCIRANJE SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Za sustav zaštite i spašavanja u Proračunu Općine Donja Motičina za 2015. godinu isplaćeno je: 5.203,00 za Crveni križ, 2.000,00 za Hrvatsku gorsku službu spašavanja, 9.600,00 za radio Našice, 2.400,00 za Vatrogasnu zajednicu Našice te 37.169,00 za tekuće donacije DVD –u Donja Motičina i za izgradnju i održavanje komunalne infrastrukture ukupno smo utrošili u 2015.

iznos od 340.770,00kn.

7. ZAKLJUČNE OCJENE

Stanje spremnosti operativnih snaga zaštite i spašavanja u slučaju nastanka nesreća i katastrofa utvrđenih procjenom ugroženosti ocjenjuje se kao vrlo dobro zbog mogućnosti brzog djelovanja na terenu, obučenosti i opremljenosti ljudstva koje sudjeluje u zaštiti i spašavanju.

U narednom razdoblju pojačati ćemo aktivnosti u svrhu sprečavanja posljedica utjecaja suše na lokalno stanovništvo kroz ubrzanu izgradnju kanalizacijskog sustava naselju Općine Donja Motičina te rješavanju vodoopskrbe u naselju Gornja Motičina.

Klasa: 214-02/15-01/20

Urbroj: 2149/05-01-15-01

Donja Motičina, 07. prosinca 2015.

**PREDSJEDNICA
OPĆINSKOG VIJEĆA:**

Ružica Mikičić